

06.08.2025

Nr. 01.16/11

**SABIEDRISKO PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS KOMISIJAI**
Ūnijas ielā 45, Rīga, LV-1039

**Par konsultāciju dokumentu par siltumenerģijas apgādes
pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku**

SIA "Liepājas enerģija" (turpmāk – Uzņēmums) iesniedz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk – Regulatoram) viedokli par publiskajā konsultācijā izsludināto konsultāciju dokumentu (turpmāk – Konsultāciju dokuments) "Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Metodikas projekts), kā arī jautājumus par aspektiem abos dokumentos, kas uzņēmuma ieskatā nav pilnībā viennozīmīgi saprotami vai ir pretrunīgi.

- 1) Konsultāciju dokumenta II 1. 1) punktā ir teikts, ka Metodikas projekts sagatavots, ņemot vērā komersantu iesniegtos priekšlikumus. Uzņēmumam neizdevās atrast, ka šie priekšlikumi būtu publiskoti, lūdzu norādīt kur ar tiem var iepazīties. Vai ir ņemti vērā visi iesniegtie priekšlikumi? Ja nē, tad kādi ir pieņemšanas vai noraidīšanas pamatojumi?
- 2) Konsultāciju dokumenta II 1. 2) punktā apgalvots, ka "kapitāla atdeves metode ... nodrošinās ilgtermiņa stabilu un prognozējamu kapitāla atdevi ... atbilstoši tirgus situācijai". Konsultāciju dokumentā un Metodikas projektā nav atrodams pamatojums kā iespējams, ka tirgus situācijā bāzēta likme ir stabilāka par fiksētiem 10% no kopkapitāla, jo piemēram EURIBOR relatīvi īsā dažu nesenā gadu periodā ir svārstījies no -0.5% līdz +4.1%, kas nekādi nav uzskatāms par stabilu atdeves līmeni. Uzņēmums pieņem, ka minētā stabilitāte varētu būt nodrošināta, vienlaikus ieviešot arī t.s. regulatīvo rēķinu un / vai ieņēmumu griestus vai citus atdevi stabilizējošus instrumentus, taču tas šajā Metodikas projektā nav izdarīts, līdz ar to nepieciešams Regulatora skaidrojums par to, kā minētā stabilitāte tiek nodrošināta tikai ar kapitāla atdeves metodi vien.
- 3) Konsultāciju dokumenta II 5. nodaļas nosaukums ir "Piedāvātās izmaiņas un to nepieciešamības skaidrojums", taču nedz šī nodaļa, nedz viss konsultāciju dokuments nesatur skaidrojumu par nepieciešamību ieviest kapitāla atdeves metodi un atteikties no kopkapitāla rentabilitātes metodes. Uzņēmums lūdz Regulatoru sniegt šādu pamatojumu.
- 4) Konsultāciju dokumenta II 5. nodaļā aprakstīts izvērtējums, salīdzinot tarifu aprēķinus ar kopkapitāla un kapitāla atdeves metodēm. No secinājumiem nav saprotams, kas ar ko ir ticis salīdzināts, jo ar kapitāla atdeves metodi aprēķinātie

tarifi ir lielāki, nekā ar kopkapitāla metodi, t.i. 5 – 6% atdeve no RAB ir lielāka nekā 10% atdeve no kopkapitāla, kas norāda uz iespējamām kļūdām aprēķinos vai nepilnībām salīdzinājuma aprakstā. Lai novērtētu nākotnes naudas plūsmas un spēju izpildīt banku kredītu līgumu nosacījumus, Uzņēmums lūdz Regulatoru atsūtīt salīdzinošos aprēķinus, kas parāda kapitāla atdeves metodes ieviešanas ietekmi uz Uzņēmuma siltumenerģijas apgādes tarifu.

- 5) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 11. punkts nosaka pārdotās elektroenerģijas cenu kā vienu no parametriem, kura izmaiņa ļauj komersantam pašam noteikt tarifus, nemainot citus tarifa aprēķināšanā izmantotos rādītājus. Šo vajadzētu papildināt ar atļauju izmainīt arī pirtās elektroenerģijas cenu, gadījumā ja tiek mainīta pārdotās elektroenerģijas cena, tas ļautu pašnoteikto tarifu padarīt precīzāku un samazināt neparedzētās izmaksas vai ieņēmumus, kas rastos pirtās elektroenerģijas cenas neatbilstības rezultātā.
- 6) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 24. punkts nosaka, ka “Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījuma uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar Regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku”. Savukārt Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika, 10. punkts nosaka, ka “RAB vērtības aprēķinos izmanto aktīvu vai to daļu jaunākā publiski pieejamā gada finanšu pārskata bilances vērtību gada beigās”. Finanšu uzskaitē var tikt lietoti atšķirīgi lietderīgās kalpošanas laiki, kā arī ja tiks veikta pamatlīdzekļu pārvērtēšana, aktīvu vērtības un līdz ar to arī nolietojums finanšu pārskatos atšķirsies no tā, kas aprēķināts saskaņā ar Regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku, sk. šīs vēstules 9) punktu.
- 7) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 38. punkts nosaka, ka “regulējamo aktīvu bāzē neietver nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, kas ņemti uzskaitē pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām”. Nav saprotams, vai nolietojuma aprēķinā šos pamatlīdzekļus ietver vai nē, un ja nē, tad kādā veidā šī neietvertā nolietojuma daļa iekļaujama tarifus veidojošajās izmaksās.
- 8) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 39. punkts – nav saprotams pamatojums pārvērtēšanas darbību sarežģīšanai, iesaistot indeksēšanu atpakaļ uz 2021. gada 31. decembri, jo īpaši ņemot vērā, ka siltumapgādes uzņēmumi iespējamo pārvērtēšanu veiks ātrākais 2026. gadā vai vēlāk, t.i. ar vismaz 5 gadu nobīdi. Tā noteikti nav administratīvā sloga samazināšana, kā apgalvots Konsultāciju dokumenta II 4. punktā. Jebkādi ar citām nozarēm saistīti apsvērumi nevar būt par pamatu šādam sarežģījumam siltumapgādē.
- 9) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 40. punkts prasa dubultās grāmatvedības ieviešanu, jo saskaņā ar grāmatvedības standartiem, veicot pamatlīdzekļu pārvērtēšanu, ir jāpārvērtē visi attiecīgā veida vai grupas pamatlīdzekļi (piem. visas siltumtrases vai visi gāzes katli), nešķirojot pēc to iegādes datuma. Līdz ar to finanšu grāmatvedības uzskaitē būs pārvērtētās vērtības visiem attiecīgā veida pamatlīdzekļiem, nevis tikai tiem, kas izveidoti līdz 2020. gada 31. decembrim. Tāpat nav saprotama un pamatota šāda izveides laika ierobežojuma noteikšana, tā nav loģiski un racionāli saprotama un ir pretrunā ar finanšu uzskaites principiem un standartiem, kas regulē aktīvu pārvērtēšanu.

- 10) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 41. punkts nosaka, ka pāreja no kopkapitāla rentabilitātes uz kapitāla atdeves metodi ir neatgriezeniska. Uzņēmuma ieskatā šāds ierobežojums apgrūtina lēmuma par pāreju pieņemšanu un ir izņemams no projekta. Uzņēmumam neizdevās atrast, ka pamatojumā minētais - tarifa aprēķināšana ar kapitāla atdevi ieviešana ir stratēģisks mērķis siltumapgādes nozarei, būtu jebkur iepriekš noteikts, definēts vai apstiprināts. Lūgums norādīt, kur iespējams iepazīties ar šo un citiem siltumapgādes nozares stratēģiskajiem mērķiem, ja tādi ir noteikti. Tāpat pamatojumā nav saprotams, kura tieši tarifu aprēķinu metode īstermiņā dotu labvēlīgākus rezultātus un kāpēc tās maiņa nav atbalstāma. Nepieciešams arī skaidrojums, kas tiek uzskatīts par labvēlīgāku rezultātu – vai tas būtu zemāks siltumenerģijas tarifs vai kāds cits rādītājs.
- 11) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 41. punkts nosaka, ka ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc jauna siltumavota vai katlumājas nodošanas ekspluatācijā komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, ja izpildās 53.punktā noteiktie nosacījumi. Savukārt Metodikas projekta 38. punktā noteikts, ka “regulējamo aktīvu bāzē neietver nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, kas ņemti uzskaitē pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām”. Tas rada nesaprotamu situāciju, ja nodošana ekspluatācijā ir notikusi piemēram janvārī, jo jaunajā tarifu projektā šis jaunais aktīvs netiks ietverts, līdz ar to jauna tarifu projekta iesniegšana ir bezjēdzīga.
- 12) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 58. punkts nosaka, ka tarifu projekts netiek izvērtēts saskaņā ar Metodiku, kas ir spēkā tarifu projekta iesniegšanas brīdī. Komersants tarifu projektu sagatavo, ņemot vērā gatavošanas un iesniegšanas laikā spēkā esošo metodiku. Ja tarifu projekts jau ir iesniegts Regulatoram, būtu nepieciešams to izskatīt, balstoties uz to metodiku, kas ir bijusi spēkā tarifu projekta iesniegšanas brīdī. Prasība izmainīt jau iesniegto tarifu projektu atbilstoši Metodikas izmaiņām, kas veiktas pēc iesniegšanas, ir pretrunā ar tiesiskās palāvības principu. Pamatojumā minētais, ka “izmaiņas metodikā nepasliktina komersantu stāvokli” ir pretrunā ar 41. punkta pamatojumā minēto, ka tarifu aprēķinu metodes maiņa dod labvēlīgāku rezultātu.
- 13) Piedāvātā redakcija Metodikas projektā, 60. punktā noteikts, ka kapitāla atdeves metodes lietošana tarifu projektos kļūst obligāta sākot ar 2028. gada 1. janvāri. T.i., pat ja tarifu projekts tiek iesniegts uzreiz pēc šī datuma, jaunais tarifs varētu stāties spēkā ātrākais 2028. gada nogalē, pirmais pilnais finanšu gads ar jauno tarifu būtu 2029. gads, un pārskats par tā rezultātiem un arī kapitāla atdeves metodes lietošanas faktisko ietekmi tiktu sagatavots līdz 2030. gada 31. maijam. Pamatojuma teksts nesatur nedz tik gara pārejas perioda pamatojumu, nedz arī jebkādas norādes, kādas pārmaiņas ekonomikā vai kādas nozares uzņēmumu darbības tiek sagaidītas tā laikā. Uzņēmums uzskata, ka nepieciešamas saglabāt iespēju izvēlēties kopkapitālu vai kapitāla atdeves metodi, nenosakot beigu termiņu, tajā skaitā ņemot vērā, ka kapitāla atdeves metodes ieviešanā šobrīd ir daudz neskaidrību, pretrunu un nekonsekvenču. Tāpat arī, no konsultāciju dokumenta izriet, ka kapitāla atdeves metode ir komersantiem izdevīgāka (priekšrocības, stabilitāte, labāka rentabilitāte utml.), tātad ievērojot

Komerclikumu, komersanti paši izvēlēsies pāriet uz kapitāla atdeves metodi un obligāta pāreja piespiedu kārtā nav nepieciešama. Jāatzīmē arī, ka saglabājot izvēli, komersants atbild par sekām no pāriešanas uz kapitāla atdeves metodi, ja izvēle netiek atstāta – par sekām jāatbild tiem, kas tādu lēmumu pieņem. Kad pietiekami būtiska daļa no nozares komersantiem būs paši pārgājuši uz kapitāla atdeves metodi, tad kopkapitāla opciju varēs aizvērt, nosakot ierobežotu pārejas periodu.

Valdes priekšsēdētājs

J.Jansons

Valdes priekšsēdētāja vietnieks

J.Bērziņš

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU